

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

شرایط دریافت مقرری بازماندگان همراه با مقرری بیکاری

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- شمول سوابق منتقله در مستمری تأمین اجتماعی
- شرایط و مبنای کسر حق بیمه در کارگاه حلوایزی
- شمول کارفرما بر دریافت مقرری بیمه بیکاری
- پرداخت غرامت دستمزد در زمان استراحت پزشکی

از سن ۵۰سالگی بیمه‌پرداز کارگر ساختمانی هشتم و اکنون که ۶۰سال سن و ۱۰سال سابقه پرداخت حق بیمه دارم چون توانایی انجام کارهای ساختمانی را ندارم، آیا می‌توانم با این سابقه بیمه‌پردازی بازنشسته شوم؟

بله، بیمه‌شدگان کارگر ساختمانی علاوه بر اینکه با داشتن ۶۰سال سن و ۲۰سال سابقه پرداخت حق بیمه و یا با ۳۵سال سابقه پرداخت حق بیمه و بدون در نظر گرفتن شرط سنی بازنشسته می‌شوند، می‌توانند طبق قانون (تعیین تکلیف تأمین اجتماعی بیمه‌شدگانی که ۱۰سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند) مصوب مجلس شورای اسلامی نیز بازنشسته شوند. البته در دو حالت نخست، اگر مستمری استحقاقی او کمتر از حداقل دستمزد باشد میزان آن طبق ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی به حداقل دستمزد سال برقراری مستمری تعمیم داده می‌شود، اما بیمه‌شده‌ای که با ۱۰سال و یا کمتر سابقه پرداخت حق بیمه بازنشسته شود مستمری او متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه بوده و ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی درباره او اعمال نخواهد شد.

در مغازه لوازم التحریر فروشی من واقع در شهرستان قدس استان تهران سه نفر فروشنده و حسابدار و کارگر ساده شاغل هستند و تصمیم‌دارم آن‌ها را بیمه تأمین اجتماعی کنم. آیا صنف مانیز تا پنج نفر پرسنل مشمول معافیت ۲۰درصد حق بیمه سهم کارفرماست؟

خیر، صرفاً نزدیک به ۴۰مورد از کارگاه‌های با فعالیت‌های صنعتی، فنی و خدماتی مشمول تخفیف ۲۰درصد حق بیمه سهم کارفرما هستند و صنف لوازم‌التحریر از این تخفیف بر خوردار نیست و نرخ حق بیمه به‌صورت کامل و ۳۰درصد محاسبه می‌شود. البته مشاغل فروش لوازم‌التحریر و نوشت‌افزار دستمزد مقطوع دارند و با توجه به اینکه به نظر می‌رسد شهرستان قدس کمتر از ۵۰۰هزار نفر جمعیت داشته باشد، در سال ۱۴۰۲ در شهرهای کمتر از ۵۰۰هزار نفر جمعیت، دستمزد روزانه فروشنده و حسابدار با ضریب ۱/۲ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۱۲۳ هزار و ۳۰۰ریال و دستمزد روزانه کارگر ساده با ضریب ۱/۰۵ برابر حداقل دستمزد و معادل یک میلیون و ۸۵۷ هزار و ۹۰۰ریال است و طبق یخشمنامه جدید صادره، از اول سال جاری نیز پنج درصد دیگر به ضرایب مذکور اضافه شده است.

پدرم که ۱۸سال سابقه بیمه اختیاری و اجباری دارد به تازگی فوت کرده است. او قبلاً دو سال سابقه دولتی خود را نیز به سازمان تأمین اجتماعی انتقال داده و بعد از تقسیط ماهه متفاوت آن، کلیه اقساط را پرداخت کرده بود. آیا برای برقراری مستمری بازماندگان، دو سال سابقه انتقالی نیز به سابقه پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی افزوده می‌شود تا بازماندگان از مستمری بیشتری بر خوردار شوند؟

بله، سوابق منتقله از سایر صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی به صندوق تأمین اجتماعی در احراز شرایط و میزان مستمری بازماندگان مؤثر است.

تصمیم‌دارم با تجمیع دو ساختمان ویلایی قدیمی و تخریب آن‌ها یک مجتمع ساختمانی جدید احداث کنم. چون در خبرها آمده بود که اخیراً میزان حق بیمه‌های ساختمانی افزایش یافته، در خصوص مجمعی که قرار است احداث شود در خواست کسب اطلاعات دارم.

در اجرای قانون اصلاح ماده (۵) قانون بیمه‌های اجتماعی ساختمانی مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی، از تاریخ ۱۴۰۲/۸/۳ تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون مذکور) حق بیمه سهم کارفرمایی کارگران ساختمانی معادل ۲۵درصد مجموع عوارض صدور پروانه ایجاد و یا توسعه، افزایش تراکم ساختمان و احداث (مثل مجتمع ساختمانی شما که قرار است ساخته شود) و یا تخریب و تعمیرات اساسی و نوسازی بنا (علاوه بر عوارض جانبی) به عنوان سهم مالک محاسبه و وصول می‌شود.

خانم و عضو هیأت مدیره شرکت حقوقی غیردولتی هستیم. چهار سال است همراه با پرسنل شرکت، خودم را نیز بیمه کارفرمای کرده‌ام. اخیراً وضع حمل و جهت دریافت مرخصی زایمان ۹ماهه به شعبه تأمین اجتماعی مراجعه کرده‌ام، اما تأمین اجتماعی اعلام کرده من مشمول دریافت مرخصی بارداری نیستم. با توجه به اینکه حق بیمه من همراه با بیمه‌شدگان اجباری شرکت پرداخت می‌شود چرانی توانم از مرخصی زایمان استفاده کنم؟

اعلام نظر شعبه تأمین اجتماعی صحیح است؛ چون طبق یخشمنامه صادره توسط سازمان تأمین اجتماعی بر اساس تعاریف مندرج در قانون تأمین اجتماعی پرداخت مرخصی زایمان برای بیمه‌شده کارفرمایی شخص حقیقی و حقوقی موضوعیت نداشته و غیر قابل پرداخت است.

از طرف تأمین اجتماعی به من (به عنوان کارفرمای کارگاه) اعلام شده که به علت عدم مشاهده ابلاغ بدهی برآوردی در سیستم، اعتراضی از طرف کارفرما صورت نگرفته است. به همین سبب بدهی برآوردی قطعی شده و نهایتاً با صدور اجرائیه، اجرائیات شعبه مربوطه معادل طلب سازمان تأمین اجتماعی، از حساب من در یکی از بانک‌ها برداشت کرده است. اخیراً در یکی از شماره‌های نشریه در پاسخ به سؤالی، مطلبی خواندم مبنی بر اینکه کارفرمایی می‌تواند با شرایطی به نحوه ابلاغ احکام مطالباتی سازمان تأمین اجتماعی از جمله بدهی برآوردی اعتراض کند؛ آیا من نیز می‌توانم به رغم برداشت از حساب بانکی به نحوه ابلاغ بدهی برآوردی اعتراض کنم تا در کمیته‌های مربوطه سازمان تأمین اجتماعی مورد رسیدگی قرار گیرد؟

خیر، اگر عملیات اجرایی موضوع اجرائیه به اتمام رسیده باشد (مثل حساب بانکی شما که برداشت شده) طبق اعلام سازمان تأمین اجتماعی در این حالت اعتراض به نحوه ابلاغ احکام مطالباتی در کمیته‌های رسیدگی به شکایات امکان پذیر نخواهد بود.

من و شوهرم مدت پنج سال در شرکتی بیمه‌پرداز اجباری بودیم. از یک سال قبل به علت فوت شوهرم مستمری بازماندگان دریافت می‌کنم. چون اخیراً به علت تعدیل نیرو از شرکت اخراج شده‌ام، آیا همراه با دریافت مستمری بازماندگان، می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری نیز استفاده کنم؟

بله، پرداخت مقرری بیمه بیکاری به بیمه‌شده زن، همراه با پرداخت مستمری بازماندگان (به عنوان همسر بیمه‌شده متوفی) با لحاظ سایر شرایط بلامانع است.

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

احمد فاضلی

کارشناس-بازمن تأمین اجتماعی

اخیراً در شهرستان یزد با پنج نفر کارگر استادکار، اجاق‌دار، حلوایز و عصار، شیره‌گیر و فروشنده کارگاه حلواسازی راه‌اندازی کرده‌ایم. خواستم اطلاع داشته باشم نرخ حق بیمه و دستمزد مبنای کسر حق بیمه کارگران کارگاه ما به چه میزانی است؟

صنف حلواسازی و عصار جزو صنفی است که کارگران آن دستمزد مقطوع دارند. در شهرهای بیش از ۵۰۰هزار نفر جمعیت مثل شهرستان یزد، در سال ۱۴۰۲ دستمزد مقطوع روزانه استادکار با ضریب ۱/۴ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۴۷۷ هزار و ۲۰۰ریال و دستمزد فروشنده و اجاق‌دار و حلوایز و شیره‌گیر هر کدام با ضریب ۱/۳ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۳۰۰هزار و ۳۰۰ریال است که از اول سال جاری نیز پنج درصد دیگر به ضرایب مذکور اضافه شده است. همچنین لازم است در لیست‌های ارسالی به سازمان تأمین اجتماعی که به‌صورت اینترنتی نیز قابل ارسال است، علاوه بر دستمزد روزانه، جمعا مبلغ ۲۰ میلیون ریال دیگر (۱۱ میلیون ریال بابت مزایای رفاهی و انگیزه‌ای و ۹ میلیون ریال بابت حق مسکن) هر یک از بیمه‌شدگان به‌صورت ماهانه در لیست‌ها درج و از کل پرداختی به بیمه‌شدگان ۳۰درصد حق بیمه کسر شود (۷درصد سهم بیمه‌شده و ۲۰درصد سهم کارفرما و ۳درصد بیمه بیکاری به عهده کارفرما).

مدیرعامل شرکت حقوقی غیردولتی هستیم. چون در شرکت شاغل و حقوق دریافت می‌کنم (و این موضوع مورد تأیید بازرس تأمین اجتماعی قرار گرفته) سسه سال است بیمه کارفرمایی شده‌ام و همراه با لیست سه نفر از کارکنان شرکت اسم خودم را نیز در لیست درج و حق بیمه مربوطه را پرداخت می‌کنم. یک هفته است شرکت به علت بعضی مشکلات تعطیل و فاقد فعالیت شده است. کارکنان شرکت هم برای دریافت مقرری بیکاری به اداره کار مراجعه کرده‌اند؛ آیا من نیز می‌توانم بیمه بیکاری دریافت کنم؟

خیر، طبق تبصره ماده (۵۱) قانون نظام صنفی مصوب مجلس شورای اسلامی، همچنین به استناد دادنامه‌های شماره ۸۵ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲ و ۱۱۸۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵، ماهیت بیمه مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی مثل شما که مدیرعامل شرکت هستید، جنبه اختیاری دارد و این قبیل بیمه‌شدگان کارفرمایی مشمول قانون کار نیستند، لذا طبق بند «۲» تبصره ماده (۱) قانون بیکاری مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیستند.

بنا به استناد ماده (۷۰) قانون تأمین اجتماعی، پزشک معالج اعلام کرده به علت بیماری مزمن باید از کارافتاده کلی شوم، اما از کارافتادگی من در کمیسیون پزشکی بدوی تأمین اجتماعی تأیید نشد. بعد از اعتراض به رأی کمیسیون بدوی، کمیسیون پزشکی تجدیدنظر نیز رأی کمیسیون پزشکی مبنی بر عدم از کارافتادگی کلی را تأیید کرده است. اخیراً پزشک معالج به علت شدت گرفتن بیماری مجدداً یک ماه استراحت پزشکی برای من تجویز کرده است. سؤال این است؛ چون کمیسیون بدوی و تجدیدنظر از کارافتادگی کلی را تأیید نکرده، آیا می‌توانم از غرامت دستمزد یک ماه استراحت پزشکی استفاده کنم؟

طبق دستورالعمل مربوطه اگر کمیسیون‌های پزشکی سازمان تأمین اجتماعی از کارافتادگی کلی بیمه‌شده را تأیید نکنند و بعد از تاریخ کمیسیون، بیمه‌شده مجدداً اقدام به ارائه استراحت پزشکی کند، در صورتی که اشتغال بیمه‌شده در کارگاه حفظ شده و بیمه‌پردازی او تداوم داشته باشد با ارائه مدارک و مستندات درمانی، استراحت پزشکی بیمه‌شده برای پرداخت غرامت دستمزد قابل رسیدگی خواهد بود.

در نیمه دوم سال ۱۳۹۹ و در دوران شیوع و بروس کرونا چون آزمایش تست (PCR) من مثبت بود به علت بستری در بیمارستان یک ماه استراحت پزشکی داشتم. در آن دوران بنا به دستورالعمل تأمین اجتماعی، غرامت دستمزد یک ماه را بدون تأیید مراجع پزشکی تأمین اجتماعی و از طریق درخواست در کارگاه غیر حضوری سازمان تأمین اجتماعی دریافت کرده‌ام. حال چون سن من به ۶۰سال تمام رسیده و سابقه‌ام یک ماه دیگر به ۱۹سال و ۱۱ماه می‌رسد، آیا غرامت دستمزد دریافتی در زمان کرونا جزو سابقه پرداخت حق بیمه منظور می‌شود تا پس از یک ماه با ۲۰سال سابقه بازنشسته شوم؟

بله، غرامت دستمزد دریافتی شما که در زمان بیماری کرونا بدون تأیید مراجع پزشکی پرداخت شده، جزو سابقه پرداخت حق بیمه منظور شده است.

با پنج سال سابقه بیمه‌پردازی اجباری از کارگاه اخراج شده‌ام و قرار است مقرری بیمه بیکاری برایم برقرار شود. چون پدرم شش ماه قبل فوت کرده و سرپرستی خواهر ۱۴ساله‌ام به عهده من است و بعد از فوت پدرم، در دوره بیمه‌پردازی اجباری خود، تحت تکفل قرار دادن خواهرم طبق مقررات امکان‌پذیر نبود، آیا در دوره دریافت مقرری بیمه بیکاری نیز نمی‌توانم او را تحت تکفل خودم قرار دهم؟

اگر بعد از بررسی‌ها مشخص شود که امرامعاش خواهر بیمه‌شده مقرری بگیری بیمه بیکاری، توسط برادرش تأمین می‌شود، مثل فرزندان تازمانی که ازدواج نکرده و فاقد شغل است، در دوره مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری، تحت تکفل مقرری بگیری قرار گرفته و می‌تواند از تعهدات سازمان تأمین اجتماعی از جمله درمان استفاده کند. در محاسبه مبلغ مقرری بیمه بیکاری به عنوان افراد تحت تکفل (حداکثر تا چهار نفر) به میزان ۱۰درصد حداقل دستمزد به مقرری بیکاری اضافه می‌شود.

فرزندم که از چهار ماه قبل خود را بیمه اختیاری کرده بود ۱۰روز است فوت کرده است. قبل از آن چهارماه بیمه‌پرداز نبوده، اما در سنوات گذشته ۹سال و ۸ماه سابقه بیمه‌پردازی دارد و من در زمانی که او در قید حیات و بیمه اختیاری بود، چون ۶۰سال سن داشتم تحت تکفل قانونی او قرار گرفتم. با توجه به اینکه متوفی با احتساب سابقه سال‌های قبل جمعاً ۱۰سال سابقه پرداخت حق بیمه دارد و متأهل نبوده، آیا می‌توانم از مستمری ماهانه بازماندگان استفاده کنم؟

به استناد تبصره «یک» ماده واحده قانون تعیین تکلیف سازمان تأمین اجتماعی بیمه‌شده‌ای که ۱۰سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده (مثل فرزند متوفی شما که جمع سابقه او ۱۰سال است)، مصوب مجلس شورای اسلامی، اگر بازماندگان بیمه‌شده متوفی فقط والدین تحت تکفل او باشد (مثل شما) به جای مستمری ماهانه، مبلغی با عنوان غرامت مقطوع فوت و به‌صورت یک‌جا به آن‌ها پرداخت می‌شود.